

2014. november 27., csütörtök

P8_TA(2014)0072

A gyermekek alultápláltsága a fejlődő országokban

Az Európai Parlament 2014. november 27-i állásfoglalása a gyermekek alultápláltságáról és hiányos táplálkozásáról a fejlődő országokban (2014/2853(RSP))

(2016/C 289/12)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Emberi Jogok 1948-as Egyetemes Nyilatkozatára, és különösen annak 25. cikkére, amely a megfelelő életszínvonalhoz való jog részeként ismeri el az élelemhez való jogot,
- tekintettel a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, és különösen annak 11. cikkére, amely elismeri a megfelelő életszínvonalhoz – többek között a megfelelő táplálkozáshoz – való jogot, valamint mindenkinek azt az „alapvető jogát, hogy ne éhezzenek”,
- tekintettel Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányához kapcsolt, 2008-ben elfogadott fakultatív jegyzőkönyvre, amely az élelemhez való jogot nemzetközi szinten érvényesíthetővé teszi,
- tekintettel a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményre, különösen annak 24. cikke (2) bekezdésének c) pontjára és 27. cikkének (3) bekezdésére,
- tekintettel a világ élelmezésbiztonságáról az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) 1996-os római világelelmezési csúcstalálkozóján elfogadott nyilatkozatra,
- tekintettel a FAO által 2004-ben elfogadott, az élelemhez való jogra vonatkozó iránymutatásokra, melyek útmutatást nyújtanak az államoknak arra nézve, hogy miként hajtsák végre az élelemhez való joggal kapcsolatos kötelezettségeiket,
- tekintettel a millenniumi fejlesztési célokra, különösen az 1. (a súlyos szegénység és az éhínség felszámolására irányuló) és a 4. (a gyermekhalandóság csökkentésére irányuló) célra;
- tekintettel a 2012-ben elfogadott Élelmezésisegély-egyezményre,
- tekintettel a 2009-ben közzétett, az ENSZ mezőgazdasági ismeretekről, tudományról és fejlesztési technológiáról szóló nemzetközi felméréséről szóló átfogó jelentésre és összefoglaló jelentésre ⁽¹⁾;
- tekintettel az ENSZ Gyermekalapja (UNICEF) által 2009-ben készített, a világ gyermekeket érintő élelmiszerhiányáról szóló jelentésre,
- tekintettel az ENSZ élelmezésügyi különmegbízottja által készített, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 2011. március 8-i, 16. ülésén benyújtott „Agroökológia és az élelmiszerhez való jog” című jelentésre,
- tekintettel a 2015. évi milánói világkiállításra, amelynek témája a „Bolygónk élelmezése – Életre szóló energia” lesz,
- tekintettel a „Humanitárius élelmiszersegély” című, 2010. március 31-i bizottsági közleményre (COM(2010)0126),
- tekintettel „A fejlődő országok élelmiszerbiztonsági kihívásainak kezeléséhez nyújtott segítség uniós szakpolitikai kerete” című, 2010. március 31-i bizottsági közleményre (COM(2010)0127),

⁽¹⁾ <http://www.unep.org/dewa/Assessments/Ecosystems/IAASTD/tabid/105853/Default.aspx>

2014. november 27., csütörtök

- tekintettel „Az EU rezilienciapolitikája – Az élelmiszerválságok tanulságai” című, 2012. október 3-i bizottsági közleményre (COM(2012)0586),
 - tekintettel „Az anyai és a gyermektáplálkozás előtérbe helyezése a külső támogatásokban: uniós szakpolitikai keret” című, 2013. március 12-i bizottsági közleményre (COM(2013)0141),
 - tekintettel a fejlődő országok élelmezésbiztonsági kihívásainak kezeléséhez nyújtott segítség uniós szakpolitikai keretéről szóló, 2011. szeptember 27-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel „Az EU fejlődő országokbeli reziliencia- és katasztrófakockázat-csökkentési politikája: az élelmiszerválságok tanulsága” című, 2013. december 11-i állásfoglalására ⁽²⁾;
 - tekintettel a Bizottsághoz intézett, a fejlődő országokban a gyermekek alultápláltságáról szóló kérdésre (O-000083/2014 – B8-0041/2014),
 - tekintettel a Fejlesztési Bizottság által benyújtott állásfoglalási indítványra,
 - tekintettel eljárási szabályzata 128. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel még mindig közel egymilliárd ember éhezik, és mivel a világon legalább 225 millió öt éven aluli gyermeket sújt a súlyos és krónikus alultápláltság, valamint a gyermekek és anyák krónikus alultápláltsága következtében fellépő nem megfelelő fejlődés, és e gyermekek közül becslések szerint évente 2,6 millió hal meg a fejlődő országokban;
- B. mivel a globális rejtett éhezésre vonatkozó mutatók és térképek ⁽³⁾ szerint világviszonylatban mintegy kétmilliárd ember, vagy a fejlődő országokban minden harmadik ember szenved az alapvető vitaminok és ásványi anyagok (mikrotápanyagok) krónikus hiányában – ezt az állapotot nevezzük „rejtett éhezésnek” –, ami drasztikus mértékben növeli a születési rendellenességek, a fertőzés és a nem megfelelő fejlődés kockázatát;
- C. mivel az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint az alultápláltság messze a legfőbb oka a gyermekhalandóságnak, és az 5 évnél fiatalabb gyermekek körében a megbetegedések 35 %-át okozza;
- D. mivel még mindig majdnem 20 millió gyermek szenved – vészhelyzetben és azon kívül – súlyos és akut hiányos táplálkozástól, és csupán 10 %-uk jut kezeléshez;
- E. mivel az öt évnél fiatalabb gyermekek táplálkozása nagymértékben függ attól, hogy milyen táplálékhoz jut az anya a terhesség és a szoptatás ideje alatt;
- F. mivel az alultápláltság a halandóság és a termelés kiesés oka is, valamint akadályozza a társadalmi és gazdasági fejlődést a fejlődő országokban;
- G. mivel az alultápláltságot túlélők gyakran élethosszig tartó fizikai és kognitív hiányosságokban szenvednek, ami korlátozza tanulási képességüket és a munka világába való beilleszkedésüket, és így nemzedékeken át nem tudnak szabadulni a betegség és szegénység örödiői köréből;

⁽¹⁾ HL C 56. E, 2013.2.26, 75. o.

⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0578.

⁽³⁾ Global Hidden Hunger Indices and Maps: An Advocacy Tool for Action.

2014. november 27., csütörtök

- H. mivel az éghajlatváltozásnak a mezőgazdasági termelésre – és ezáltal a táplálkozásra – gyakorolt hatásai miatt várhatóan megnő az alultáplált gyermekek száma;
- I. mivel a fejlődő országokban az éhínség egyik fontos oka a rendkívül nagymértékű vidéki és városi szegénység, melyet súlyosbít a vidéki népesség elvándorlása, ami abból fakad, hogy a kisüzemi gazdálkodás sokak számára nem járható út;
- J. mivel 25 évvel a gyermekek jogairól szóló egyezmény elfogadása után a részes államok közül néhány még mindig nem tudott olyan kedvező környezetet kialakítani, amelyben biztosítható a gyermekek megfelelő élelemhez jutása;
- K. mivel az 1996-os világelelmezési csúcstalálkozón a kormányok megerősítették az élelemhez való jogot és kötelezettséget vállaltak arra, hogy 2015-re a felére, 840 milliőről 420 millióra csökkentik az éhezők és alultápláltak számát; mivel azonban az éhezők és alultáplált emberek – különösen a gyermekek – száma növekedett az elmúlt években, elsősorban a 2008-as és 2011-es élelmiszerválság miatt;
- L. mivel különböző nemzetközi jogi eszközök az élelemhez való jogot más emberi jogokkal, többek között az élethez, e megélhetéshez, az egészséghez, a tulajdonhoz, az oktatáshoz és az ivóvízhez való joggal kapcsolják össze;
- M. mivel az élelemhez való jog és a mindenki számára elérhető helyes táplálkozás alapvető fontosságú a millenniumi fejlesztési célok eléréséhez; mivel a táplálkozás kapcsolódik a legtöbb – ha nem minden – millenniumi fejlesztési célhoz, melyek maguk is szorosan összefüggnek egymással;
- N. mivel nemzetközi szervezetek megerősítik, hogy az élelmiszer-termelés elegendő a világ teljes lakosságának élelmezéséhez, és hogy a gyermekek alultápláltsága a háztartások bizonytalan élelmiszer-ellátásával és szegénységével, a kirekesztéssel, a nem megfelelő gondozási és táplálási gyakorlatokkal, a háztartások egészségtelen környezetével és a nem megfelelő egészségügyi szolgáltatásokkal függ össze;
- O. mivel az élelemhez és a helyes táplálkozáshoz való jog nélkülözhetetlen az ellenálló családok és közösségek kialakulásához és azon képességük fokozásához, hogy csökkentsék a vészhelyzeteket követő hosszú felépülési időszakokat a megnövekedett számú és intenzitású katasztrófák sújtotta környezetben;
- P. mivel optimális táplálkozási állapotot az eredményez, ha a gyermekek megfizethető, változatos és tápanyagokban gazdag élelemhez jutnak, ha megfelelőek az anya- és gyermekgondozási gyakorlatok és az egészségügyi szolgáltatások, illetve ha egészséges a környezet, ideértve a biztonságos ivóvizet, a szennyvízelvezetést és a helyes higiéniai gyakorlatokat is;
1. kiemeli, hogy a gyermekek alultápláltságának számos oka van – a legtöbbjük ember okozza, így elkerülhető –, a nem kellő hatékonyságú gazdasági struktúráktól, a források egyenlőtlen elosztásától és/vagy nem fenntartható felhasználásuktól kezdve a rossz kormányzáson, az egyes növényekre való túlzott támaszkodáson vagy monokulturális növénytermesztési gyakorlatokon, a nőkkel és gyermekekkel szembeni megkülönböztetésen át a hiányos egészségügyi rendszerek miatti betegségekig, amihez különösen az anyák esetében a megfelelő oktatás hiánya is társul;
 2. kitarthat, hogy az állami hatóságoknak garantálniuk kell az élelemhez és a helyes táplálkozáshoz való jog három dimenzióját: a rendelkezésre állást, ami azt jelenti, hogy lehetséges vagy a termőföld vagy más természeti források által közvetlenül biztosított önellátás, vagy a jól működő elosztás, feldolgozás és piaci rendszerek kialakítása; az elérhetőséget, ami azt jelenti, hogy biztosítják az élelem gazdasági vagy fizikai hozzáférhetőségét; valamint a megfelelőséget, ami azt jelenti, hogy az élelemnek biztonságosnak kell lennie, és ki kell elégítenie mindenki táplálkozási igényeit, figyelembe véve az életkort, az életkörülményeket, az egészségi állapotot, a foglalkozást, a nemet, a kulturális és vallási szokásokat;

2014. november 27., csütörtök

3. hangsúlyozza, hogy az életciklus szemszögéből nézve a gyermek tápanyagigényének kielégítése szempontjából a legfontosabb időszak az első 1 000 nap – a várandósság időszakát is beleértve –, mivel ez alatt az idő alatt megnövekszik a gyermek tápanyagigénye a gyors növekedés és fejlődés miatt, jobban ki van téve a fertőzéseknek, és teljes mértékben másoktól függ a táplálkozás, a gondozás és a társas érintkezések tekintetében;

4. megerősíti, hogy a gyermekek és anyák alultápláltságának megoldása integrált megközelítést és koordinált fellépést igényel az alultápláltságot befolyásoló számos ágazatban, mint például az egészségügyben, az oktatásban, a mezőgazdaságban, valamint a vízhez, az energiához és a megfelelő higiénés körülményekhez való jog területén, illetve valamennyi érdekelt fél felelős részvételére van szükség, és felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el következetes, hosszú távú fejlesztési stratégiákat, és tegyenek erőfeszítéseket az alultápláltság csökkentésére a vészhelyzetek és humanitárius beavatkozások során is;

5. felszólítja az EU-t, hogy fejlesztési segélyprogramjaiban növelje a fenntartható, elsősorban helyi fogyasztásra termelő kis- és középüzemi, valamint paraszti gazdaságoknak nyújtott támogatást, és fektessen be a részvételi alapú, nemzeti vezetésű tervekbe, amelyeket helyi szinten a gazdálkodókkal vagy azok képviselőivel, a helyi és regionális önkormányzatokkal és a civil társadalmi szervezetekkel együttműködve kell végrehajtani;

6. elismerését fejezi ki a gyermekek alultápláltsága elleni küzdelem terén az elmúlt néhány évben elért javulásért, amit az 1. számú millenniumi fejlesztési cél elérése felé tett haladásra vonatkozó mutatók is bizonyítanak; úgy véli azonban, hogy az alultápláltságban elhunyt vagy attól szenvedő gyermekek száma még mindig elfogadhatatlanul magas, és hozzájárul a szegénység és az éhezés ördögi körének fenntartásához;

7. hangsúlyozza ezért, hogy a 2015 utáni ütemterv éhség felszámolására irányuló legfontosabb céljának a gyermekek alultápláltsága elleni küzdelemnek és a megfelelően tápláló ételhez való egyetemes hozzáférés biztosításának kell maradnia, és azt a konkrét felhívást kell megfogalmaznia, hogy 2030-ra fel kell számolni a hiányos táplálkozás valamennyi formáját, és 2025-re el kell érni az öt éven aluli gyermekek növekedésbeli és súlybeli elmaradásának visszaszorításával kapcsolatos, nemzetközi szinten meghatározott célokat;

8. úgy véli, hogy hiba volt a 10. Európai Fejlesztési Alapban (EFA) a 9. EFA-hoz képest csökkenteni a mezőgazdaságra szánt pénzeszközöket; arra ösztönzi ezért a Tanácsot, hogy gondolkozzon el ezen, és hozzon korrekciós intézkedést a 11. EFA tekintetében;

9. hangsúlyozza a politikai akarat fontosságát az alultápláltság kezelésében; üdvözli az ENSZ táplálkozással foglalkozó állandó bizottsága által a „Scaling Up Nutrition” kezdeményezéshez (SUN) a táplálkozás javításának – különösen a nagy mértékben érintett országokban történő – felgyorsítása érdekében kidolgozott ütemtervet, amelyben számos érdekelt fél, többek között az ENSZ táplálkozással foglalkozó ügynökségei vettek részt; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hajtsák végre a SUN ütemtervben felvázolt elveket; felhívja a Bizottságot, hogy ösztönözze és szervezze meg a civil társadalom, valamint a kistermelőkkel és családokkal közvetlen kapcsolatban álló helyi szervezetek SUN kezdeményezésben való részvételét;

10. üdvözli a Bizottság arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy 2014 és 2020 között 3,5 milliárd eurót fordít a táplálkozás javítására a világ néhány legszegényebb országában, és felhívja a Bizottságot, hogy növelje a táplálkozással kapcsolatos beavatkozásokra vonatkozó kötelezettségvállalásait azon célkitűzésének elérése érdekében, hogy 2025-re 7 millióval csökkentse az 5 éven aluli, fejlődésben visszamaradt gyermekek számát;

11. hangsúlyozza, hogy a nők az anyatejvel való táplálás, a családi étel előállítás, megvásárlása, elkészítése és elosztása, a gyermekek és a betegek gondozása, valamint a megfelelő higiénia biztosítása révén kulcsfontosságú szerepet játszanak a gyermekek táplálásában és az élelmezésbiztonságban; rámutat, hogy noha a tartós éhínség 60 %-ban a nőket és gyermekeket érinti, a fejlődő országokban az étel 60–80 %-át nők állítják elő;

2014. november 27., csütörtök

12. hangsúlyozza, hogy a nők – noha az afrikai gazdálkodás 80 %-át adják – hivatalosan mindössze a földterületek 2 %-át birtokolják; hangsúlyozza továbbá, hogy a nemrégiben Indiában, Kenyában, Hondurasban, Ghánában, Nicaraguában és Nepálban végrehajtott programok nyomán megállapítást nyert, hogy a nők által vezetett háztartásokban a férfiak által vezetett háztartásokhoz képest jobb az élelmezésbiztonság és az egészségügyi ellátás, és nagyobb hangsúlyt kap az oktatás;
13. hangsúlyozza, hogy szoros összefüggés van egy nő iskolai végzettsége és családjának táplálkozási állapota között; kéri ezért, hogy a képzés és az írástudás tekintetében fennálló, a nemek közötti akadályok megszüntetése révén biztosítsanak a nők számára szélesebb körű hozzáférést az oktatáshoz;
14. kéri ezért, hogy a gyermekek alultápláltsága elleni küzdelmet célzó valamennyi szakpolitikába kerüljön bele a nemi dimenzió és a női szerepvállalás megerősítésének előmozdítása;
15. hangsúlyozza, hogy az állapotos nők alultápláltságának negatív hatásai vannak az újszülöttekre, ami valószínűleg visszafordíthatatlan módon akadályozza a gyermekek jövőbeni fejlődését; felhív ezért arra, hogy fordítsanak külön figyelmet a nők egészségének és jogainak védelmére, a táplálkozással kapcsolatos képzés pedig váljon a lányok oktatási programjainak és iskolai tananyagának szerves részévé;
16. megerősíti az írástudás jelentőségét, mivel az hatékony eszköz a szegénység elleni küzdelemben és a gazdasági fejlődés növelésében; ezért hangsúlyozza, hogy fontos támogatni a lányok oktatását, mivel a lányokra fordított befektetés javítja az esélyeiket arra, hogy mind maguk, mind születendő gyermekeik egészségesebb és produktívabb életet éljenek;
17. hangsúlyozza, hogy a gyermekek alultápláltsága nagyrészt a fejlődő országokban tapasztalható, de nemcsak a vidéki lakosság körében, hanem városi környezetben is; ezért úgy véli, hogy a gyermekkori éhezés felszámolásának egyik kulcseleme a mezőgazdasági politikákban és az olyan reformokban rejlik, amelyek célja, hogy a mezőgazdasági kistermelők képessé váljanak a hatékonyabban és fenntarthatóbb termelésre, a saját maguk és családjuk számára elegendő élelem biztosításához;
18. kiemeli, hogy mind a fejlesztési együttműködés, mind a humanitárius beavatkozások terén a gyermekkori alultápláltság időben történő kezelésének elmaradása valószínűleg az emberi fejlődés valamennyi dimenzióját veszélyezteti, aláássa a nemzeti oktatási programokat, megterheli a nemzeti egészségügyi kiadásokat és gátolja a fejlődő országok társadalmi-gazdasági fejlődését, gazdasági veszteségeket okozva nekik, amelyek becslések szerint ezen országok GDP-jének 2–8 %-át teszik ki;
19. emlékeztet arra, hogy a világszinten a megbetegedések 7 %-áért felelős mikrotápanyag-hiány súlyos következményekkel járhat a csecsemők és kisgyermek fizikai és kognitív fejlődése tekintetében; hangsúlyozza, hogy a rejtett éhezésre vonatkozó legmagasabb mutatószámokkal rendelkező 20 országban – amelyekből 18 a Szubszaharai Afrikában és kettő (India és Afganisztán) Ázsiában található – a fejlődésbeli elmaradottság, a vashiány okozta vérszegénység és az A-vitamin-hiány rendkívül elterjedt az óvodáskorú gyermekek körében;
20. kiemeli, hogy a gyermekek alultápláltsága nemcsak az élelem és az infrastruktúra hiányából eredhet, hanem az élelmiszer-elosztás problémáiból, az élelemhez való nem megfelelő hozzáférésekből és a vásárlóerő – különösen a spekuláció következtében jelentős mértékben megnövekedett élelmiszerárak miatti – hiányából is; megjegyzi, hogy a vásárlóerő hiánya különösen a városi szegényeket érinti, akik nem képesek saját élelmüket előállítani; ezzel összefüggésben fontosnak tartja a kistermelők és a hagyományos termelés védelmét;
21. felhívja a Bizottságot, hogy vonja be a 2015-ös világiállításon részt vevő tagállamokat egy közös kezdeményezés elindításába, amely a „Bolygónk élelmezése – Életre szóló energia” témájából kiindulva kötelezettségvállalásokat és kötelező célokat, valamint különböző területeken a mezőgazdaságtól az együttműködésig sokrétű stratégiákat határoz meg az éhezés és az alultápláltság elleni küzdelem érdekében;

2014. november 27., csütörtök

22. elismeri, hogy a gyermekek és az anyák táplálkozásának – és általánosságban az élelmezésbiztonságnak – a javulása hatékony és összehangolt fellépéseket kíván meg számos szakpolitikában és ágazatban, így például a hatékony és fenntartható vidékfejlesztésben, a föld- és vízhasználati politikákban, a megfelelő egészségügyi, ivóvízellátási és higiéniai szolgáltatásokban, a megfelelő anya- és gyermekgondozási gyakorlatokban, a tengeri élővilág, más ökoszisztémák és a biológiai sokféleség védelmében, az erdőirtás és az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésében és az ahhoz való alkalmazkodásban, a katasztrófákkal kapcsolatos kockázatok csökkentésében, a fenntartható termelésben és fogyasztásban, az energiához való fenntartható és biztonságos hozzáférésben, a kereskedelemben, a halászatban, a társadalmi befogadásban és a tisztességes foglalkoztatásban;
23. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a táplálkozás védelmének és előmozdításának érdekében a táplálkozást, az élelmezésbiztonságot és a fenntartható mezőgazdaságot foglalják bele valamennyi fejlesztési politikájukba, valamint biztosítsanak holisztikus megközelítést a helyitől a globális szintig; felkéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy szükség esetén tegyék kulcsfontosságú fejlesztési céllá a táplálkozást a fejlesztési együttműködési eszközökben, nevezetesen a 11. EFA-ban és az új Fejlesztési Együttműködési Eszközben;
24. hangsúlyozza, hogy hatékonyabbá tételük érdekében a fejlesztési és sürgősségi programoknak szorosan össze kell kapcsolódnuk az élelmiszerválságok előrejelzése és megelőzése, az okozott kár csökkentése és a helyreállítás elősegítése érdekében;
25. felhívja a fejlődő országok kormányait, hogy hozzanak létre kedvezőbb környezetet a gyermekek jobb táplálkozása számára hatékonyabb politikák, a táplálkozással foglalkozó nemzeti tervek és stratégiák és az adományozók programjai közötti koordináció révén, illetve az irányítás és az állampolgáraik felé történő elszámoltathatóság terén; nagyobb átláthatóságra ösztönöz a fejlődő országok költségvetéseiben – például a költségvetés nyomon követése révén – annak érdekében, hogy lehetővé váljon az alultápláltságot kezelő projektek számának és minőségének jobb értékelése;
26. hangsúlyozza, hogy az alultápláltsággal és a mikrotápanyag-hiánnyal kapcsolatban jobb és összehangoltabb adatokra van szükség annak érdekében, hogy jobban lehessen segíteni a beavatkozási programokat és célzott, tájékozott támogatást lehessen nyújtani az érintett országoknak;
27. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy eszközöljenek hosszú távú pénzügyi befektetéseket, és szabadítsanak fel forrásokat a táplálkozás érdekében többek között olyan szereplőkkel együttműködésben, mint az ENSZ-ügynökségek, a G8-ak/G-20-ak, a feltörekvő országok, nemzetközi és nem kormányzati szervezetek, felsőoktatási intézmények, civil társadalmi szervezetek és a magánszektor, valamint tegyék a táplálkozást az innovatív finanszírozás prioritásává;
28. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok parlamentjeinek és kormányainak, valamint az ENSZ táplálkozással foglalkozó állandó bizottságának.
-